

3000

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

50
ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΘ

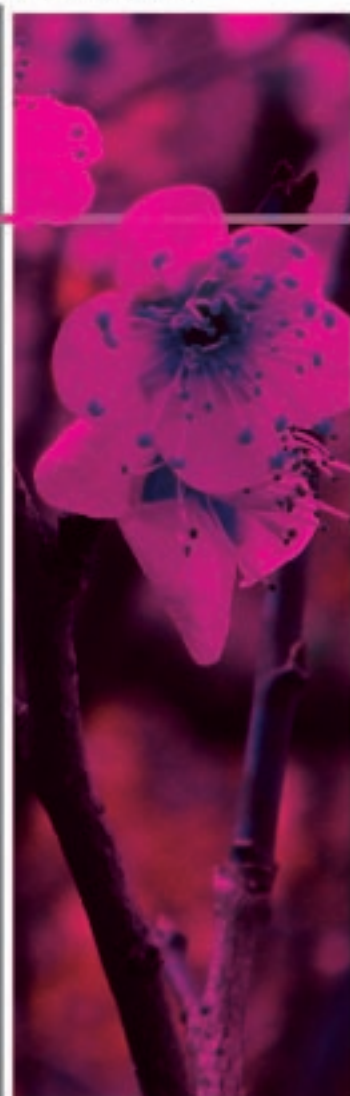

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8
ΜΑΪΟΥ 2009

Μ.Μ.Θ.
Ώρα Έναρξης: 21:00

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
THESSALONIKI STATE SYMPHONY ORCHESTRA

Καλλιτεχνικός Διευθυντής
Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης
Μύρων Μιχαηλίδης

Ειδικό Ταμείο Οργάνωσης Συνουλιών (Ε.Τ.Ο.Σ.)

Πρόεδρος

Βασίλης Γάσης

Αναπρόεδρος

Κωνσταντίνος Καλαϊτζής

Μέλη

Θεοφάνης Καραγιώργος

Στέλλα Μπότζα

Ευσταθία Μαυρίδου-Γκουτζίκα

Συντονισμός-επιμέλεια ύλης: Θεοδώρα Καραμανίδου

Μουσικολογική ανάλυση: Evelin Voigtmann

Φωτογραφίες Κ.Ο.Θ.: Νώντας Στυλιανίδης

Σχεδιασμός εντύπου: Fast Forward

Εκτύπωση: Ι. Μαρμάλκης Α.Ε.

www.tssso.gr

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8
ΜΑΪΟΥ 2009

Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης
ώρα έναρξης: 21:00

Κάρολος Τρικολίδης
διεύθυνση ορχήστρας

Δημήτρης Τουφεξής
πίانو

Δημήτρης Ναζίρης
αρχήστρα

Χορωδία Θεσσαλονίκης Κλασικοί Τραγουδιστές
Αγγελική Κρίσιλα
διεύθυνση χορωδίας

J. Brahms. (1833-1897)

Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα αρ. 1
σε ρε ελάσσονα, έργο 15 (45')

I. Maestoso

II. Adagio

III. Rondo-Allegro non troppo

Διάλειμμα

B. Bartók. (1881-1945)

Ο Θαυμαστός Μανδρινός, έργο 19 (30')

Α' εκτέλεση από την ΚΟΘ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης είναι ένα από τα δύο σημαντικότερα συμφωνικά σχήματα της Ελλάδας. Το ρεπερτόριο που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμά της ξεκινά από τη μουσική μπαρόκ και φθάνει μέχρι τις πρωτοποριακές συνθέσεις του 21ου αιώνα.

Ιδρύθηκε το 1959 από τον Έλληνα μουσουργό Σόλωνα Μιχαηλίδη και κρατικοποιήθηκε το 1966. Πολλοί και σημαντικοί Έλληνες καλλιτέχνες ανέλαβαν τη διευθυντική «σκιάτλη» της. Πρώτος ο ιδρυτής της και στη συνέχεια ο Γεώργιος Θυμής, ο Άλκης Μπαλάς, ο Κάρολος Τρικολίδης, ο Κοσμάς Γαλλίας, ο Κωνσταντίνος Πατσαλίδης, ο Λεωνίδας Καβάκος και ο Μίκης Μιχαηλίδης. Σήμερα ο αριθμός των μελών της ορχήστρας ανέρχεται στους εκατόν είκοσι περίπου μουσικούς, με διευθυντή τον αρχιμουσικό Μύρωνα Μιχαηλίδη.

Πέρα από τις τακτικές συμφωνικές της συναυλίες, καλύπτει ένα ευρύ φάσμα καινοτόμων καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, πραγματοποιώντας τακτικά παραστάσεις όπερας, μπαλέτου, με συνοδεία βιβλίου κινηματογράφου κλπ, δραστηριότητες που έχουν προσελκύσει νέο κοινό στην ορχήστρα κατά τα τελευταία χρόνια. Στο πλαίσιο της διαμόρφωσης του μελλοντικού φιλόμουσου κοινού εντάσσεται η έντονη δραστηριότητά της με εκπαιδευτικές συναυλίες για παιδιά, νέους και όλη την οικογένεια.

Ένας από τους βασικούς στόχους της ορχήστρας είναι η προβολή της ελληνικής μουσικής παρακαταθήκης με την παρουσίαση πολλών πρώτων εκτελέσεων πανελληνίας και παγκοσμίως. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η προώθηση νέων καλλιτεχνών, πολλοί από τους οποίους σήμερα είναι καταξιωμένοι στην ελληνική και διεθνή μουσική σκηνή. Πρωτοπορώντας στον ελληνικό μουσικό χώρο, ηχογραφεί με διεθνούς κύρους δισκογραφικές εταιρείες, όπως η BIS και η NAXOS. Στις πρόσφατες της παραγωγές εντάσσονται η ηχογράφηση των Κοντσέρτων αρ. 3 και 4 του Μπετόβεν με σολίστα τον Aldo Ciccolini (EMI Classics) και η παγκόσμια πρώτη ηχογράφηση έργων του Ιταλού συνθέτη Ildebrando Pizzetti (NAXOS).

Στον κατάλογο των Ελλήνων και ξένων αρχιμουσικών και σολίστ που έχουν συμπράξει με την Κ.Ο.Θ. συμπεριλαμβάνεται ένας μεγάλος αριθμός διάσημων προσωπικοτήτων: P. Domingo, L. Pavarotti, S. Mintz, A. Khatchaturian, M. Rostropovich, Y. Horenstein, E. Kurtz, Y. Simonon, Οδ. Δημητριάδης, C. Mandeal, N. Gutman, M. Maisky, K. Κατσαρής, Λ. Καβάκος, V. Ashkenazy, P. Badura-Skoda, N. Magalov, L. Kogan, R. Ricci, V. Tretjakov, V. Spinakov, L. Berman, P. Fournier, B. L. Gelber, W. Nelson, K. Πασχάλης, Δ. Σγούρος, Μ. Τιρίμο, Θ. Κερκέζος, κ.ά.

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης πραγματοποιεί τις συναυλίες της στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης. Πέρα από τη συχνή και συστηματική παρουσία της σε πόλεις ολόκληρης της Βόρειας Ελλάδας, περιοδεύει σε όλο τον ελλαδικό χώρο. Εμφανίζεται ετησίως στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και συμπράττει στα σημαντικότερα φεστιβάλ τόσο της χώρας όσο και του εξωτερικού (Φεστιβάλ Αθηνών-Ηρώδειο, Δημήτρια, Φιλίππων, Διεθνές Φεστιβάλ «Κύπρια»-Κύπρος, International Festival Zino Francescatti-Μασσαλία, Φεστιβάλ Ecléctic-Βαλένθια, κ.ά.).

Το Φεβρουάριο του 2007 η παραγωγή της ΚΟΘ "Impressions for saxophone and orchestra", με σολίστα τον Θεόδωρο Κερκέζο, απέσπασε το βραβείο ποιότητας δισκογραφίας Pizzicato "Supersonic". Το Δεκέμβριο του 2007 πραγματοποίησε μια ιστορική συναυλία στην Αίθουσα Συναυλιών της Απαγορευμένης Πόλης του Πεκίνου, αφιερωμένη στο Ν. Καζαντζάκη, στο πλαίσιο του πολιτιστικού έτους της Ελλάδας στην Κίνα.

Τον Ιούνιο του 2008 κυκλοφόρησε στη διεθνή αγορά το νέο CD της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης με έργα του Ν. Σκαλκώτα, σε συνεργασία με τη δισκογραφική εταιρεία BIS, το οποίο περιλαμβάνει και πρώτες παγκόσμιες ηχογραφήσεις. Επίσης, τον Απρίλιο του 2009 κυκλοφόρησε το τρίτο CD της ορχήστρας με έργα του Ildebrando Pizzetti από την εταιρεία NAXOS.

Τον Απρίλιο του 2009 η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης πραγματοποίησε μια ιστορική εμφάνιση στην αίθουσα Smetana Hall της τσεχικής πρωτεύουσας, συμπράττοντας με τη Φιλαρμονική Χορωδία της Πράγας και ερμηνεύοντας το *Requiem* του G. Verdi. Το φθινόπωρο θα εμφανιστεί στις πόλεις Φλωρεντία και Λιβόρνο της Ιταλίας.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
THESSALONIKI STATE SYMPHONY ORCHESTRA

Δισκογραφικές παραγωγές της ΚΟΘ
CD Recording Productions by the TSSO

ΝΕΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Από τον Ιούνιο 2008 κυκλοφορεί επίσημα στη διεθνή αγορά το **νέο CD της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης** σε συνεργασία με τη διεθνή φήμη **δισκογραφική εταιρεία BIS**. Η ηχογράφηση αυτή, περιλαμβάνει αποκλειστικά έργα του **Νίκου Σκαλκώτα**, μερικά από τα οποία κυκλοφορούν για **πρώτη φορά παγκοσμίως**, με τη συμμετοχή διαπρεπών ελληνών καλλιτεχνών.

NEW ISSUE

In June 2008 the new CD of the **Thessaloniki State Symphony Orchestra** was officially released worldwide, in partnership with internationally acclaimed label **BIS Records**. This recording contains exclusively works by **Nikos Skalkottas**, some of which are **world premiere recordings**, featuring eminent Greek artists.

**ΒΡΑΒΕΙΟ
 SUPERSONIC**
 pizzicato.lu
 02/2007

Οι απεριόριστες δυνατότητες του σαξοφώνου αξιοποιούνται στο έπακρο, σε αυτή την ευρεία γκάμα συλλογή έργων ελληνών συνθετών του 20ου αιώνα, σε **πρώτη παγκόσμια ηχογράφηση** με τον διακεκριμένο Έλληνα **σαξοφωνίστα Θεόδωρο Κερκέζο**. Το πρώτο CD της ΚΟΘ με την εταιρεία NAXOS έχει αποσπάσει διθυραμβικές κριτικές και διεθνείς διακρίσεις.

The saxophone's unlimited capabilities are being exploited to the full in this broad collection of works by Greek 20th-century composers, in a **world premiere recording** with distinguished **Greek saxophonist Theodore Kerkezos**. TSSO's first CD with the NAXOS label has received raving reviews and international distinctions.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΡΙΚΟΛΙΔΗΣ *διεύθυνση ορχήστρας*

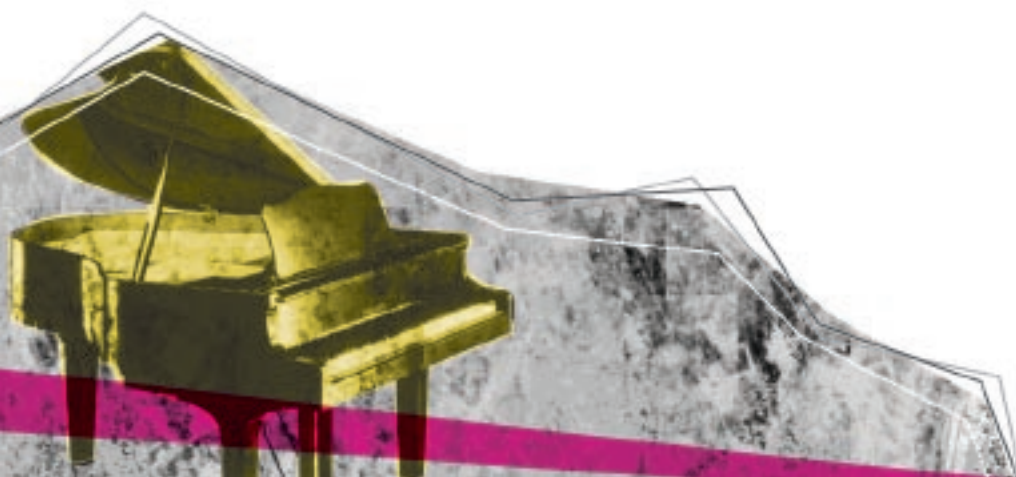
Γεννήθηκε το 1947 στο Bad Aussee της Αυστρίας από μητέρα Αυστριακή και πατέρα Έλληνα. Σπούδασε στις Ανώτατες Μουσικές Σχολές της Βιέννης και του Σάλτσμπουργκ βιολί με τον Günther Fichter, σύνθεση με τον Alfred Uhl και κρουστά με τον Richard Hochrainer. Επισειδεύτηκε στη διεύθυνση ορχήστρας από τους Hans Swarowsky και Μιλτιάδη Καρύδη. Έλαβε μέρος σαν ενεργό μέλος σε σεμινάρια με τους Franco Ferrara, Bruno Maderna, Herbert von Karajan, Sir Adrian Boult, Milan Horvat και εργάστηκε ως βοηθός μαζί τους, καθώς και με τον Giuseppe Patanae.

Διακρίθηκε με πρώτα βραβεία στους διεθνείς διαγωνισμούς στη Μπεζανσόν (1970), στη Φλωρεντία (1971) και στη Βουδαπέστη (1977), όπου του απονεμήθηκαν τα δώδεκα ειδικά βραβεία. Σε διαγωνισμό στο Παρίσι (1977) διακρίθηκε ως ο μοναδικός Ευρωπαίος υπότροφος στη θέση του βοηθού μάστρου της Συμφωνικής Ορχήστρας της Βοστώνης κατά το Φεστιβάλ του Tanglewood, όπου συνεργάστηκε με τους L. Bernstein, S. Ozawa, A. Previn, G. Schuler και Θ. Αντωνίου.

Από 25 χρόνων εργάζεται συνεχώς σε μόνιμες θέσεις. Από το 1972 μέχρι το 2008 ήταν μόνιμος αρχιμουσικός της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης. Επίσης, εργάστηκε ως πρώτος μάστρος σε διάφορες όπερες σε Γερμανία και Ουγγαρία (1973-1980) και ως μόνιμος μάστρος του Γαλλικού Εθνικού Μπαλέτου "Roland Petit" στη Μασσαλία, με περιοδείες σε όλη την Ευρώπη (1979-1984). Υπήρξε μόνιμος φιλοξενούμενος μάστρος της Εθνικής Συμφωνικής Ορχήστρας της Ιαλανδίας (1984-1987) και, από το 1991, Γενικός Μουσικός Διευθυντής της Φιλαρμονικής Ορχήστρας του Debrecen της Ουγγαρίας.

Ως φιλοξενούμενος μάστρος έχει διεθνή επανηχημένα πάνω από εκατό ορχήστρες στην Ευρώπη, Αυστραλία, Ρωσία και Ιαπωνία. Εμφανίστηκε με την Orchestre Nationale O.R.T.F. στο Παρίσι και στο Φεστιβάλ της Μπεζανσόν, με την Κρατική Ορχήστρα της Ρωσίας στη Μόσχα, με τις Συμφωνικές Ορχήστρες Βερολίνου, Νυρεμβέργης, Πράγας, Μελβούρνης, Ουγγρικής Ραδιοτηλεόρασης και τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Βουδαπέστης. Διηύθυνε επίσης την B.B.C. National Orchestra στο Κάρνικ της Ουαλίας, τις Ραδιοφωνικές Ορχήστρες του Ελαίνι, της Σόφρας και του Βουκουρεστίου, τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Δρέσδης, της Σλοβενίας και της Αρμενίας, όπως και τις Ορχήστρες Gulbenkian στη Λισσαβόνα και George Enescu Philharmonie στο Βουκουρέστι. Εμφανίστηκε στο Διεθνή Φεστιβάλ Δρέσδης, Παρισίου, Αθήνας, Βουδαπέστης, Βιέννης, Λιξ-Αν-Προβάνς κ.ά.

Πραγματοποίησε ραδιοφωνικές εγγραφές και τηλεοπτικές συναυλίες με το A.B.C., B.B.C., O.R.T.F., RAI, W.D.R., O.R.F., M.R.T., N.R.O. κ.ά., καθώς και εγγραφές δίσκων με τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Βουδαπέστης, τη Συμφωνική Ορχήστρα Gulbenkian της Λισσαβόνας και την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της Ιαλανδίας, με έργα αλγκρανικών συνθετών.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΟΥΦΕΞΗΣ πίانو

Ένας διεθνώς διακεκριμένος μουσικός με μεγάλη σταδιοδρομία και πολυσήμαντη παρουσία στο μουσικό χώρο. Ως σολίστ έχει κερδίσει την αναγνώριση της παγκόσμιας μουσικής κοινότητας. Ως διευθυντής ορχήστρας έχει αποσπάσει επαινετικές κριτικές και σχόλια για το έργο του. Ως δάσκαλος αποτελεί σημείο αναφοράς για τους μαθητές του, για την αμεσότητα με την οποία τους μεταδίδει τη δεξιοτεχνία και το πάθος του για τη μουσική. Έχει τιμηθεί από την Κυπριακή Κυβέρνηση με το «Μετάλλιο του Ζήνωνα» για την προσφορά του στον πολιτισμό.

Ο Δημήτρης Τουφεξής γεννήθηκε στην Αίγυπτο, όπου σε ηλικία 3 ετών μίλησε στον κόσμο της μουσικής από τον πατέρα του. Το ταλέντο του στο πιάνο φάνηκε νωρίς. Σε ηλικία μόλις 10 ετών απέσπασε διπλή υποτροφία από την περίφημη Julliard School of Music της Νέας Υόρκης, όπου πραγματοποίησε όλες τις μουσικές σπουδές του. Ενθουσίασε τους κριτικούς από το ντεμπούτο του κιάλας στο Carnegie Hall της Νέας Υόρκης και στο Kennedy Center της Ουάσινγκτον. Στη σταδιοδρομία του κέρδισε πολλές διακρίσεις και βραβεία όπως το Katherine Tuck, το βραβείο των New York Times, το A' βραβείο στο Διεθνή Διαγωνισμό Πιάνου Three Rivers, που επικорρηγείται από

την Κρατική Ραδιοφωνία και τη Συμφωνική του Πίτσμπουργκ, καθώς και το βραβείο Würfelzer και μάλιστα για 4 συνεχείς φορές. Διέγραψε μια θριαμβευτική πορεία σε ολόκληρο τον κόσμο. Έχει δώσει εκατοντάδες συναυλίες στις μεγαλύτερες αίθουσες της Αμερικής, της Ευρώπης και της Ασίας. Έχει εμφανιστεί ως σολίστ με τις πιο σημαντικές συμφωνικές ορχήστρες του κόσμου. (Νέας Υόρκης, Βοστώνης, Πίτσμπουργκ, Χανουλουού, Σηάτλ, Σαν Φρανσίσκο, Φλόριντα, Πενσυλβάνια, Δρέσδης, Λονδίνου, πρώην Γουγκολαβίας, Βιέννης, Βουκουρεστίου, Ρωσίας, Ταϊβάν, Ταϊλάνδης, Μεξικού, Καλαμπίας, Βραζιλίας, Κύπρου, Αυστραλίας, Ελβετίας, Αθήνας, Θεσσαλονίκης κ.ά.).

Έχει εμφανιστεί σε 50 Παλτίεις των ΗΠΑ, όπου πραγματοποίησε περιοδείες σε επίσημη βάση, ενώ έχει επίσης παίξει 10 φορές στο Λευκό Οίκο, παρουσία του προέδρου των Η.Π.Α., περισσότερες από 40 φορές στο Lincoln Center και αρκετές φορές στον Ο.Η.Ε. Το 2000 εμφανίστηκε με μεγάλη επιτυχία στο Wigmore Hall του Λονδίνου και αργότερα πραγματοποίησε περιοδεία στη Γερμανία με τη Φιλαρμονική της Ανατολικής Σαξονίας. Έχει παίξει στα φεστιβάλ Carnegie (Νέα Υόρκη), Bar Harbor (Μέν), Three Rivers (Πίτσμπουργκ) και Gina Bachauer (Χαλκιδική). Έχει επαναληγμένο εμφανιστεί ως σολίστ με ορχήστρες στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Κέρδισε τη διεθνή αναγνώριση με ένα ευρύτατο ρεπερτόριο, με έμφαση στα έργα των Μπαχ, Μότσαρτ, Μπετόβεν, Σοπέν, Ραχμάνινοφ, Ντρεμπουσσώ και Γιάρσουλν. Ο ίδιος δεν κρύβει την προτίμησή του στους Ρώσους συνθέτες.

Ο Δημήτρης Τουφεξής θυμάται πάντα τις συνεργασίες του με τους κορυφαίους μάστρους Bernstein, Previn, Jahnnonis, Maazel, Rudel, Káims, Fiddler, Schneider και Mehta, αλλά και με τους Sunshine, Spieth, Chung, Καρυτινό, Φιδεζή και Μιχαηλίδη. Ο ίδιος έχει διευθύνει με επιτυχία τη Φιλαρμονική του Βουκουρεστίου, το Brandenburg Ensemble, τις Κρατικές Ορχήστρες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, την Ορχήστρα Δωματίου του Λονδίνου και L.V.C.O., την Ορχήστρα Δωματίου και τη Χαρμόδια του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος (Deree, τις οποίες και ίδρυσε) και τη Feminarte. Διδάξει για πολλά έτη στο Lehigh University και το Moravian University και για 2 έτη στη Julliard School of Music. Επίσης, καλείται συχνά να διδάξει σε σεμινάρια πιάνου στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει επαναληγμένο διατελέσει μέλος επιτροπών Διεθνών Διαγωνισμών Πιάνου. Είναι μόνιμος καλλιτέχνης-καθηγητής στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος τα τελευταία 20 έτη. Πολλοί μαθητές του έχουν διαπρέψει στο χώρο της μουσικής ως μάστροι και πιανίστες. Πρόσφατα έσπε στο Λονδίνο μια σειρά ηχογραφήσεων για το BBC και έχει πραγματοποιήσει περισσότερες από 360 τηλεοπτικές εμφανίσεις. Έχει ηχογραφήσει πέντε δίσκους με τη Musical Heritage στις ΗΠΑ τρεις με τη Phillips και έναν με το Φίλιππο Νάκα στην Ελλάδα. Το CD του "Romantic Piano Masterpieces Vol. 1" με έργα Μέντελσον, Σοπέν και Liszt ήρθε πρώτο σε πωλήσεις το 1992 και εξαντλήθηκε. Πέραν του ερμηνευτικού του έργου, συνθέτει από 6 ετών.

ΧΟΡΩΔΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΛΑΣΙΚΟΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΕΣ

Η Χορωδία Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1987. Στο ευρύτατο ρεπερτόριό της περιλαμβάνονται έργα αναγέννησης, κλασικής, ρομαντικής και σύγχρονης περιόδου, όπως ορατόρια, όπερες, musicals, έργα σύγχρονων Ελλήνων και ξένων συνθετών, καθώς και πρώτες εκτελέσεις έργων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Έχει εμφανιστεί κατ' επανάληψη στα «ΔΗΜΗΤΡΙΑ», το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης, το Ηρώδεια, τη Λυρική Σκηνή, τις «Διεθνείς Μουσικές Ημέρες», το Ελληνικό Φεστιβάλ, καθώς και σε φεστιβάλ άλλων πόλεων της Ελλάδας. Συνεργάστηκε με ελληνικές και ξένες ορχήστρες σε όπερες και ορατόρια. Έχει εμφανιστεί, επίσης, στη Βιέννη, την Πράγα, το Λονδίνο, τη Ρώμη, την Αγία Πετρούπολη, καθώς και σε πόλεις της Ισπανίας, Ουγγαρίας, Ουαλίας, Φινλανδίας, Ρωσίας και Τουρκίας και έχει τιμηθεί με χρυσά, αργυρά και κάλνα μετάλλια στους διεθνείς διαγωνισμούς Αθηνών, Λονγκόνεν και Ρώμης αντίστοιχα.

Συμμετείχε σε πολλές από τις επίσημες εκδηλώσεις του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας «Θεσσαλονίκη 1997», καθώς και στην τελετή λήξης, με έργα ρεπερτορίου και έργα σε πρώτη εκτέλεση των Μ. Αδόμη, Ν. Αστρινιώδη, Α. Μπαλά, Χ. Σαμαρά και Μ. Καλομοίρη.

Γήρε μέρος στην πολιτιστική πρωτεύουσα «Πράγα 2000» με έργα Τσάικωφ συνθετών, παρουσία του συνθέτη Peter Eben και στην πολιτιστική πρωτεύουσα «Πάτρα 2006».

Από το 1993 συμπράττει με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης, ενώ έχει επίσης συμπράξει με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, τη Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ και τις Συμφωνικές Ορχήστρες Πράγας, Σόφιας, Καϊνιτς, Βεστφαλίας, Ρουμανίας, Ουαλίας και Άγκυρας.

Συνεργάστηκε με Έλληνες και ξένους μάστερς, με το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, τη Λυρική Σκηνή, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, το ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε. Βέροιας, την Πολιτιστική Ολυμπιάδα και το Υπουργείο Πολιτισμού, το Μουσείο Βυζαντινών Οργάνων, το Δήμο Θεσσαλονίκης και το Δήμο Αθηναίων. Ακόμα, με τους Μ. Θεοδωράκη, Γ. Μαρκόπουλο, Γ. Καζαντζή, Γ. Βρεγόνις, Ζ. Ράιτσερ και Μ. Φραγκούλη.

Το καλοκαίρι του 2001 εμφανίστηκε στο Ηρώδεια συμμετέχοντας στην όπερα *Κωνσταντίνος Παλαιολόγος* του Μ. Καλομοίρη, στα πλαίσια του ελληνικού φεστιβάλ, καθώς και στο αρχαίο θέατρο της Εφέσου, ερμηνεύοντας τη *Συμφωνία της Λιβερτιάς* του ίδιου συνθέτη.

Από το Σεπτέμβριο του 2001 συμμετείχε στην εναρκτήρια συνουσία των «ΔΗΜΗΤΡΙΩΝ» με έργα των G. Mahler, L. Beethoven, J. Haydn, C. Orff και επίσης στις παραγωγές όπερας του Οργανισμού Μεγάλου Μουσικής Θεσσαλονίκης (*Rigoletto, Momo, Macchia di Cantieri, Cantata Rusticana, Le Nozze di Figaro, Lucia di Lammermoor, Traviata, Turandot, I Puritani, Così fan tutte*). Επιπλέον, έχει λάβει μέρος στα ορατόρια *9η Συμφωνία* του L. Beethoven, *Κατά Ματθαίον Πάβη* του J. S. Bach, *Stabat mater* του A. Dvořák, για αφιερωμένα στην οικογένεια των Strauss και άλλα. Από το Φεβρουάριο του 2007 συμμετείχε σε παραγωγές της Όπερας Θεσσαλονίκης (*Die Fledermaus* του J. Strauss, *Αϊδά* και *Τραβιάτα* του G. Verdi).

Τη χορωδία διηύθυνε η Μαίρη Κωνσταντινίδου μέχρι τον Οκτώβριο του 2007. Έκτοτε, η χορωδία μετονομάστηκε σε Χορωδία Θεσσαλονίκης Κλασικοί Τραγουδιστές και τη διεύθυνσή της έχει αναλάβει η Αγγελική Κρίσιλη.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΡΙΣΙΛΑ *Διεύθυνση χορωδίας*

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Είναι απόφοιτος της Κρατικής Ακαδημίας Σόφιας (Διεύθυνση Χορωδίας), του Πανεπιστημίου της Σόφιας (μεταπτυχιακό στη Διεύθυνση Χορωδίας με υποτροφία του Υπουργείου Παιδείας), της Ανώτατης Κρατικής Ακαδημίας Μουσικής και Χορευτικής Τέχνης του Πλάβνιβ (Γραδωγική της Μουσικής Εκπαίδευσης με ειδίκευση στο πιάνο) και του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης (πιάνο, αρμονία, αντίστιξη, φούγκα, υδείο).

Παρακολούθησε μαθήματα τεχνικής στη διεύθυνση χορωδίας και φωνητικής στο Ωδείο «Ηχομορφές» στην Αθήνα με τον Ν. Κοτροκάη Επιπέαν, συμμετείχε σε ειδικά σεμινάρια διεύθυνσης χορωδίας με τον Ρ. Έρδει στο Ινστιτούτο Kodaly στην Ουγγαρία και με τον Fr. Bertius στο Βέλγιο, σε διεθνές σεμινάριο για παιδικές και νεανικές χορωδίες στη Γερμανία, καθώς επίσης και στο εξειδικευμένο σεμινάριο διεύθυνσης του έργου Johannes-Bassini του Bach στη Διεθνή Ακαδημία Bach με τον H. Rilling στη Γερμανία.

Στην Ελλάδα παρακολούθησε σεμινάρια διεύθυνσης με τους Α. Κονταγεωργίου και Μ. Λογάδη, ενώ στο εξωτερικό πήρε μαθήματα διεύθυνσης με τους Th. Ρανίονιτς, Ν. Λίρον, Ρ. Ζουρον και G. Ρατίκον. Μελέτησε τραγούδι με τη Μαρίνα Βουλογιάννη και την I.

Štinglić και έχει λάβει μέρος σε σεμινάρια πιάνου, τραγουδιού και θεωρητικών.

Έχει διευθύνει τη χορωδία του I. Ν. Αλεξάντερ Νιέφσκι, τη χορωδία δωματίου και τη συμφωνική ορχήστρα της Μουσικής Ακαδημίας της Σόφιας και έχει συνεργαστεί με την Όπερα Θεσσαλονίκης, την Ορχήστρα της Όπερας του Βουκουρεστίου, τη Δημοτική και την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης. Απέσπασε Α' βραβεία σε πανελλήνιους διαγωνισμούς (1996, 1997, 1998, 2000) και αργυρά μετάλλια σε διεθνείς διαγωνισμούς (1999, 2000, 2004) και αντιπροσώπευσε την Ελλάδα στη Γαλλία για τη διεκδίκηση της EXPO 2008, διευθύνοντας τη χορωδία του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης.

Έχει ηχογραφήσει τρία CDs με τη χορωδία του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης με τους τίτλους «Ευ γαίην», "By the riverside" και «Επί γης ερήνη» αντίστοιχα.

Από το 2000 έως το 2007 διηύθυνε τη χορωδία του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης και από το 2005 είναι βοηθός μέστρου της χορωδίας «Μακεδονία». Από το 1997 διευθύνει τη χορωδία του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης και από το Νοέμβριο του 2007 τη Χορωδία Θεσσαλονίκης Κλασική Τραγουδιστές.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΑΖΙΡΗΣ *ηθοποιός*

Ο Δημήτρης Ναζίρης γεννήθηκε το 1950 στη Θεσσαλονίκη. Έχει τελειώσει το Τμήμα Νομικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και τη Δραματική Σχολή του Κρατικού Ωδείου. Ζει και εργάζεται στη Θεσσαλονίκη ως ηθοποιός. Παράλληλα, διδάσκει στο Τμήμα Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου.

JOHANNES BRAHMS (1833-1897)

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΑΡ. 1 ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΣΕ ΡΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ, ΕΡΓΟ 15

Το όνομα του Μπραμς συνδέεται στενά με του Σούμαν. Ήταν εκείνος που χαίρισε πρώτος το νεαρό Μπραμς «έικοι χρόνων τότε» στη Neue Zeitschrift für Musik, έχοντας από καιρό εγκαταλείψει την ηγεσία της (1844) και επανεκτιμώμενος μόνο για να γράψει. Με τον τίτλο «Νέοι Δρόμοι», ο Σούμαν, μαθητικότετος μουσικοκριτικός εκτός από συνθέτης, γράφει ένα διθύραμβο για το νέο συνθέτη (...).

Γιαρκοκοιλιώντας τα μοναδικά που τράβηξαν οι εκλεκτοί μουσικοί με μεγάλο ενδιαφέρον, είμαι της άποψης, ότι μετά από τέση προετοιμασία, ένας άνθρωπος πρέπει να φανεί, που να αρθρώνει με τον ιδανικόταρο τρόπο την υψηλότερη έκφραση της εποχής μας, ένας άνθρωπος που θα μας δώσει την τελειότητα, αν σαν αποτέλεσμα μας σταδιακής εξέλιξης, αλλά ενός ξαφνιάσματος, σαν την Αθηνά που ξεπήδησε πύρρα από το κεφάλι του Κρόνου! Και αυτός ήρθε, ένα νέο πλάσμα που ήρθε από το λίκνο του οι Χάρτες και οι Ήρωες στέκονται φρουρά.

Το όνομά του είναι Γιόχανες Μπραμς και μας έρχεται από τα Αμβούργο. Εκεί εργάστηκε ήσυχα και απαρατήρητα, ασκημένος στις πιο δύσκολες θέσεις της τέχνης του από έναν εξαιρετικό δάσκαλο... Ακόμη και εξαιρετικά ακουάζει στα πρόσωπά του όλα τα σημάδια που φέρνουν τον εκλεκτό άνδρα. Καθωμένος στα πιάνο, μας αποκάλυψε θαυμαστά παρτιτούρες. Μας βύθισε σε μια διση, που η μαγεία της μας συνεπίασε. Σε αυτό προσέθετε και ένα εμπνευσμένο ύφος εκτέλεσης, που μετατρέπεται το πιάνο σε ολόκληρη ορχήστρα από θρήνοις και θραύματα. Έτσι γράφει συνάτες, κάτω από τα πόδια της συμφωνίας. Τραγουδία που, παρά τη βαθιά φωνητική μελωδία που τα διαπερνά, μοναδικά κομμάτια την παύση τους είκας να γνωρίζει τα λόγια. Κομμάτια για πιάνο με ένα χαρακτήρα δομικώς, άπαρα μαθησιακό, στη φόρμα τους. Σπάνια για βλαβ' και πιάνο, κωμικά για άγαρδο. Κάθε έργο ξεχωρίζει τόσο από τα άλλα, λες και το καθένα ανεβάζει από μια διαφορετική πηγή. Έπειτα, ξεσπώντας σαν κέλυφος, το αποκάλυψε όλα σ' έναν καταρροή που, πέφτοντας, πύρα από τα αρραμένα νερά του, αφήνει ψηλά ένα αρχικό σφόνδα τόξο, περιτριγυρισμένο από παιχνιδιάρικα μέλισσες και τραγουδιόμαχο από τα κελυφάματα των αηδονιών (...).

Αυτά γράφτηκαν το 1853 από τον Σούμαν. Ένα χρόνο αργότερα ο Μπραμς αρχίζει το πρώτο μεγάλο του έργο, εκείνο που αργότερα (1859) παρουσιάστηκε ως Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα αρ. 1, έργο 15.

Σπάνια έχει γραφτεί έργο με τόσες δυσκολίες και τόσες μετατροπές, όπου ο ομίαν αφηλατονευόμενος συνθέτης του, με ακόμα έντονες τις νεοκτικές τάσεις αυτοκριτικής του, να φτάσει στην τελική του διατύπωση (για το έργο αυτό έγιναν απειλείτες συζητήσεις μεταξύ του Μπραμς, του φίλου του Joachim και της Κλάρα Σούμαν και οι απόψεις, η κριτική και οι διορθώσεις του καθενός, δίνουν την εντύπωση ότι πρόκειται για ένα αποτέλεσμα συλλογικής καλλιτεχνικής δημιουργίας).

Ενώ ξεκίνησε ως συμφωνία, ως μια τεράστια συνάτη για δύο πιάνο, το έργο κατέληξε ως κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα, όπου οι δύο ηρωιστικοί σολίστ και ορχήστρα, ανταγωνίζονται ο ένας τον άλλον με ίσους όρους. Το πιάνο γίνεται ένα οβέζατο τμήμα της ορχήστρας, εισάγοντας έτσι μια καινούρια διάσταση στην έννοια του κοντσέρτου.

Το δραματικό πρώτο μέρος ξεκινά σε επιλό forte με ένα κερητικό θέμα στα πρώτα βιολιά και στα τσέλα, με τη συνοδεία κρητημένων θρόγγων στα κλαρινέτα φαγκόλα και κοντραμπάσο και με το τρέμολο - μέσα σε καταπληκτικές αυξομειώσεις έντασης των τυμπάνων. Σίγουρα είναι η πιο δυνατή είσοδος θέματος που γράφτηκε ποτέ μετά την Είση Συμφωνία του Μπετόβεν.

Η είσοδος του πόνου με το δεύτερο θέμα, μελωδική, λυρική, μελαγχολική, κινείται περισσότερο στο πνεύμα του έργου Κατά Ματθαίον Πάθη του Γ. Σ. Μπαχ, παρά στο πνεύμα της μουσικής που παίζονταν στις μεγάλες αθουσες συναυλιών στα μέσα του 19ου αιώνα.

Πόσο διαφέρει το κοντσέρτο αυτό από εκείνα του Λιστ, του Γκριγκ, του Τσαϊκόφσκι, που, με τη θεικλή είσοδο του πιανίστα, προσπαθούν να αυτοεπιβεβαιώσουν και να αυτοδικαιώσουν τη φόρμα τους! Πολλά τμήματα του πρώτου μέρους είναι μικρογραφίες. Αυτόνομα και αυτόρη κομμάτια που συνδέονται άμεσα με τις μονοδιάστατες εκείνες φόρμες, οι οποίες βρίσκονται σε πλήρη άνθηση σε ολόκληρη τη ρομαντική περίοδο.

Το δεύτερο μέρος είναι ένα ήρεμο και γαλήνιο adagio. Αν το πρώτο μέρος σπρηί την τραγική κατάληξη του φίλου του συνθέτη και πνευματικού υποκινητή του, του Σούμαν (αρχίζει με την απουσιοσημένη του απόπειρα το 1854 και τελειώνει με το θάνατό του στο φρενοκομείο δύο χρόνια αργότερα), το αργό αυτό μέρος είναι ένα μνημόσυνο. Ο ίδιος ο Μπραμς χαρακτηρίζει το βασικό του θέμα ως ένα benedictus («ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου»).

Το φινάλε είναι ένα γοηδό γεμάτο ενεργητικότητα, ζωντανία και κούμαρ. Αρχίζει με το κύριο θέμα δοσμένο στο σολίστα. Παρά τα κορούμενα δευτερεύοντα θέματά του δεν κάνει την ευρωσία του. Συμφωνώνει κατά κάποιο τρόπο τις τραγικές συγκρούσεις του πρώτου μέρους και προσφέρει την «κάθαρση των παθημάτων» στον ακροατή. Η εκτέλεση του έργου τον Ιανουάριο του 1859 στη Λειψία (λίγες μέρες μετά την πρώτη στο Αννόβερν), με τον ίδιο το συνθέτη στο πιάνο, ήταν παταγώδης αποτυχία. Ο Μπραμς γράφει στην Κλάρα Σούμαν:

«Ίσως θα άκουσες ότι ήσαν ένα τέλει φάσμα. Στην πράξη το αντιμετώπισαν με αδυναρία και στην παράσταση (όπου μόλις τρία άτομα σήκωσαν τα χέρια για να κερικοτήσουν) στην ουσία το αποδοκίμασαν με αγριότητα».

Η αποτυχία κόνισε βαθιά στον Μπραμς. Το ακροατήριο της Λειψίας, συνηθισμένο στο φοντακτερά βιριουόζικα κοντσέρτα της εποχής εκείνης, δεν έδωσε καμιά σημασία στη βαθύτητα της σύνθεσής του. Πολύ χαρακτηριστικά ο Μπραμς γράφει αργότερα στο φίλο του Γιόζεφ Γιόσκιν:

«Είμαι άσ' καλύτερο μπορεί να πείρα σε κάποιον, πιστεύω. Τον αναγκάζει να περιουλίξει ως σκέψης του και να του τονώσει τη ήλικά' φυσικά, ακόμη παραματζωσαν και μόνου να βρω το δρόμο μου. Δεν νομίζω, όμως, πως το σφύριγμα πήγανε πολύ».

BELA BARTOK (1881-1945) Ο ΘΑΥΜΑΣΤΟΣ ΜΑΝΔΑΡΙΝΟΣ, ΕΡΓΟ 19

Η χορευτική παντομίμα Ο Θαυμαστός Μανδάρινος, όπου πλέκεται ο πραγματικός κόσμος με το φανταστικό, είναι ίσως στις μέρες μας το πιο επίκαιρο έργο του Μπάρτοκ. Σε μια δύσκολη περίοδο της ζωής του, κατά τη διάρκεια του Α΄ παγκοσμίου πολέμου αλλά και μετά από αυτόν και σε μια περίοδο προσωπικών απογοητεύσεων, ο Μπάρτοκ διάβασε το 1917 σε ένα λογοτεχνικό περιοδικό της Ουγγαρίας την ιστορία Pantomime Grotesque του Μενιχέρτ Lengyel, η οποία του προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον, γι' αυτό και ζήτησε την άδεια του συγγραφέα να γράψει τη μουσική για μια σκηνική παρουσίαση. Η σύνθεση, αλλά κυρίως η σκηνική εκτέλεση έπρεπε να ξεπεράσει πολλά εμπόδια, ώσπου το έργο να γίνει αποδεκτό. Τα πρώτα σκεδιάσματα ολοκληρώθηκαν το 1919, αλλά ο Μπάρτοκ συνέχισε την εννοκήστρωση ως το 1923. Μέχρι το 1925, όταν τυπώθηκε η εκδοχή για πάνω με 4 χέρια, ο Μπάρτοκ εξακολουθούσε να κάνει κάποιες τροποποιήσεις.

Ο συνθέτης παρουσίασε αποσπάσματα του έργου στο πάνω μαζί με τον πιανίστα György Kosa στις 8 Απριλίου 1926 στη Ραδιοφωνία της Βουδαπέστης. Το Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς πρωτοπαίχτηκε όλο το έργο στην Κολωνία με μαέστρο τον Jenő Szenkar, όμως υπήρξε θύελλα αντιδράσεων για τη θεματική και τη μουσική και ο δήμαρχος της πόλης αναγκάστηκε να απαγορεύσει τις παραστάσεις. Παρόλο που το έργο παίχτηκε στις 19/4/1927 στην Πράγα με μεγαλύτερη επιτυχία, απαγορεύτηκε από τις αρχές λόγω της βίαιης υπόθεσής του. Έτσι ο Μπάρτοκ αποφάσισε να ετοιμάσει μια συναυλιακή εκδοχή. Κατά διαστήματα ο συνθέτης ξαναεπεξεργάστηκε το έργο, προχωρώντας σε διάφορες περικοπές και σε μια νέα εκδοχή της κατάληξής του, η οποία Ο Θαυμαστός Μανδάρινος ολοκληρώθηκε τελικά το 1931. Την ίδια χρονιά ετοιμάστηκε μια παράσταση του έργου στη Βουδαπέστη για το 50ηοστό γενέθλιο του συνθέτη, αλλά πάλι απαγορεύτηκε από τις αρχές. Εν τέλει Ο Θαυμαστός Μανδάρινος παίχτηκε κανονικά στη Βουδαπέστη το 1946, μετά το θάνατο του Μπάρτοκ.

Συνοπτικά, η υπόθεση του έργου αναφέρεται σε τρεις απένταρους αλήτες, οι οποίοι αναγκάζουν μια νεαρή κοπέλα, τη Μιμή, να εκδίδεται για να τραβήξει άνδρες στο σπίτι, τους οποίους στη συνέχεια ληστεύουν. Το πρώτο θύμα είναι ένας γεράκος, που δεν έχει λεφτά και έτσι τον πετώνε έξω από τη σκάλα. Το δεύτερο θύμα είναι ένας τροποαλός νεαρός, επίσης απένταρος, αλλά αυτός αρέσει στην κοπέλα. Οι τρεις αλήτες όμως πάλι τον δικάνουν και απειλούν την κοπέλα, να βρει κάποιον πλούσιο, αλλιώς θα την σκοτώσουν. Τελικά προσεγγίζει έναν αλλόκοτο, αλλά πλούσιο Κινέζο, έναν Μανδάρινο, ο οποίος με το επίμονο βλέμμα του φοβίζει την κοπέλα. Τελικά όμως αρχίζει να χορεύει γι' αυτόν. Αυτός διεγείρεται και αρχίζει να κινηγάει την κοπέλα, που προσπαθεί να τον αποφύγει. Την τελευταία στιγμή βγαίνουν οι αλήτες από την κρυψώνα τους, τον ληστεύουν και αμέσως μετά αποφασίζουν να τον σκοτώσουν. Με τρεις τρόπους –πληγμό με μαξιλάρι, μαχαίρωμα και κρέμασμα από τη λάμπα– προσπαθούν να τον σκοτώσουν, όμως εκείνος κατά έναν θαυμαστό τρόπο δεν πεθαίνει και μένει ζωντανός με προσκαλημένο το βλέμμα του στην κοπέλα. Τελικά η Μιμή ξεπερνά το φόβο της και τον αγκαλιάζει. Η εκπλήρωση του πάθου φέρνει ένα χαμόγελο στο πρόσωπο του Μανδάρινου, αλλά ταυτόχρονα δεν είναι πια άτρωτος και πεθαίνει. Αν και ηττημένος, ο Μανδάρινος θριαμβεύει, διότι αγαπήθηκε.

Ο Έρικ Σάλτσμον χαρακτήρισε το έργο αυτό του Μπάρτοκ «μεγάλο και επιθετικό με ένα παραποιημένο πρωτογονισμό σε στυλ ιερειεσταίας της αναίτη». Ο Μπάρτοκ χρησιμοποιεί μια τεράστια γκάμα τεχνικών (ουξημένα διαστήματα, τρέμολο, γλισσάνοι, κλάστερ κ.ά.), συννά σε συνδυασμό με συγκεκριμένα μοτίβα ή θεματικές, που συμβολίζουν το πρόσωπο ή χαρακτηρίζουν τη σκηνή.

Το σύντομο Πρελούδιο μας μεταφέρει στην τρομακτική φουαριά μιας μεγάλης πόλης. Εδώ όλη η ορχήστρα επιστρατεύεται για να αποδώσει το βουητό και τους κοστικούς ρυθμούς του αστικού κέντρου, που εσωκορούν μέσα στο δωμάτιο στο οποίο εξελίσσεται το δράμα. Το θέμα της κοπέλας παρουσιάζεται από το κλαρινέτο και συμβολίζει τη σκηνή της προσέλευσης του θύματος. Ο γέρος, που εμφανίζεται πρώτος, χαρακτηρίζεται από γλισσάνοι του τρομπονιού, ενώ αργότερα ο νεοπαλός νεαρός από το σόλο όμποε. Κάθε σκηνή κορυφώνεται με την επίθεση των αλητών και βέβαια η απόλυτη κορύφωση επευκάνεται στη σκηνή με τον αλλόκοτο Μανδάρινο, ο οποίος χαρακτηρίζεται μουσικά μεταξύ άλλων από ένα πεντατονικό θέμα.

Το χορευτικό στοιχείο είναι διάχυτο στο έργο αυτό, αν και σε σχέση με την κατάληξη του έργου θα μπορούσε κανείς να μνήσει για έναν μακρόβιο χορό. Μέσα από τις διάφορες ερμηνείες που μπορεί κανείς να δει στο συγκεκριμένο έργο, ενδιαφέρον έχει η άποψη, που παρουσιάζει ο Πιέρ Σπρόν στο βιβλίο του για τον Μπάρτοκ: «Για τη φύση του Μανδάρινου δεν υπάρχει κανένας διαστημάς πρόκειται για τον καλλιτέχνη, έναν άνθρωπο απόλυτα ξένο απέναντο στον κόσμο όπου ζει, παρ'όλο και ακατανόητο μέσα στο μεγαλείο του».

Ύστερα από τις πολλές δυσκολίες που προέκυψαν με τον Θαυμαστό Μανδάρινο, που είναι το τρίτο σκηνικό έργο του Μπάρτοκ μετά τον Πύργο του Κιουσιόγικου (1911) και τον Ξύλινο Γάιδαρο (1914-1916), ο συνθέτης δεν προσπάθησε να γράψει άλλο έργο για τη σκηνή. Μόλις μετά το θάνατό του, το έργο αυτό αναγνωρίστηκε ως ένα από τα πιο σημαντικά έργα του Μπάρτοκ και του 20ού αιώνα.

FRIDAY 8th
MAY 2009

Thessaloniki Concert Hall
starting at: 21:00

Karolos Trikolidis
conductor

Dimitris Toufexis
piano

Dimitris Naziris
narrator

Choir of Thessaloniki Classical Singers
Angeliki Krisila
chorus master

J. Brahms. (1833-1897)

Piano concerto No. 1 in D minor, Op. 15 (45')

I. Maestoso

II. Adagio

III. Rondo-Allegro non troppo

Intermission

B. Bartók. (1881-1945)

The miraculous Mandarin, Op. 19 (30')

First performance by the TSSO

προσεχώς

Παρασκευή **15|5**

Α.Π.Θ.

ώρα έναρξης **21:00**

Piero Romano

Διευθυντής ορχήστρας

Δανάη Παπαματθαίου-Μάτακε

βιολί

Ούβε Μάτακε

πίانو

Kerstin Feltz

βιολοντσέλο

G. Bizet

L' Arlésienne, σουίτα αρ. 1

L. v. Beethoven

Τριπλό κοντσέρτο για βιολί, βιολοντσέλο
και πιάνο σε ντο μείζονα, έργο 56

G. Bizet

Συμφωνία αρ. 1 σε ντο μείζονα

22-23|5

Παρασκευή Μ.Μ.Θ., ώρα έναρξης **21:00**

Σάββατο, Χώρος Τεχνών, Βέροια, ώρα έναρξης **20:30**

Νέοι καλλιτέχνες

Άλκης Μπαλτάς

Διευθυντής ορχήστρας

Νίκος Κυριόσαγλου

πίانو (Θεσσαλονίκη)

(Α΄ βραβείο στο Διαγωνισμό Πιάνου «Γ. Θυμής 2006»)

Κωνσταντίνος Βαλιανάτος

πίانو (Βέροια)

(Β΄ βραβείο στο Διαγωνισμό Πιάνου «Γ. Θυμής 2008»)

A. Μπαλτάς

«Θρήνος»

(Α΄ παγκόσμια εκτέλεση - Θεσσαλονίκη)

G. Rossini

Εισαγωγή από την όπερα «Κλέφτρα Κίσα» (Βέροια)

C. Saint-Saëns

Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα αρ. 5 (Αιγυπτιακό) σε φα
μείζονα, έργο 103 (22/05, Θεσσαλονίκη)

Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα αρ. 2 σε σολ ελάσσονα,
έργο 22 (23/05, Βέροια)

A. Dvořák

Σλαβικός χορός (έργο 46) αρ. 2 σε μι ελάσσονα, αρ. 4 σε φα
μείζονα και αρ. 7 σε ντο ελάσσονα

Σλαβικός χορός (έργο 72) αρ. 12 σε ρε ύφεση μείζονα, αρ. 15 σε
ντο μείζονα και αρ. 16 σε λα ύφεση μείζονα

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ Κ.Ο.Θ.

	Κατηγορίες			
	1η	2η	3η	4η
Πλατεία Α'	30 €	25 €	20 €	10 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	25 €	20 €	15 €	7 €
Εξώστης	20 €	15 €	10 €	7 €
Μειωμένο* - Ομαδικά				
Πλατεία - Θεωρεία	20 €	15 €	10 €	—**
Εξώστης	15 €	10 €	7 €	—

*εκπαιδευτικοί, φοιτητές, μθητές, σπουδαστές ωδείων

** Στην 4η κατηγορία δεν ισχύουν τα μειωμένα εισιτήρια

	Κατηγορίες			
	1η	2η	3η	4η
Οικογενειακό				
Πλατεία Α'	60 €	50 €	40 €	20 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	50 €	40 €	30 €	14 €
Εξώστης	40 €	30 €	20 €	14 €

Πληροφορίες για συνδρομές στο τηλέφωνο: **2310 257919**

Εισιτήρια και συνδρομές προπωλούνται στο Ταμείο της ΚΟΘ (Εθν. Αμίνης 2, Μέγαρο Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών).

Δευτέρα έως Παρασκευή 9:00-15:00

Την ημέρα της εκάστοτε συναυλίας το ταμείο της ΚΟΘ λειτουργεί

10:00-13:00 (Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών) και

19:00-21:00 (στο χώρο της συναυλίας)

Τηλέφωνο ταμείου ΚΟΘ: **2310 236990**

Ιστοσελίδα: **www.tso.gr**

Η ΚΟΘ διατηρεί το δικαίωμα – αν χρειαστεί - να τροποποιήσει το πρόγραμμα.

Η είσοδος μετά την έναρξη της συναυλίας επιτρέπεται μόνο στο διάλειμμα.

Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται σε παιδιά 6 ετών και άνω.

Απαγορεύεται αυστηρά η βιντεοσκόπηση, η φωτογράφιση και η μαγνητοφώνηση κατά τη διάρκεια της συναυλίας.

Κατηγορίες & Συναυλίες

1η: 16/1, 27/2, 29/5

2η: 1/1, 6/3, 10/4, 9/7

3η: 23/1, 6/2, 14/2, 28/3, 3/4, 8/5, 15/5

4η: 13/3, 22/5

Εισιτήρια προπωλούνται από τα εκδοτήρια της πλατείας

Αριστοτέλους και από τα καταστήματα **i-stores (www.i-stores.gr)**:

- Γρ. Λαμπράκη 16 (Εύσμος)
- Κ. Καραμανλή 153 (Ιωνία, 2310 784166)
- Μακρυγιάννη 98 (Σταυρούπολη, 2310 655513)
- Μητρ. Καλλίδου 98 (Καλαμαριά)

Τηλ. πληροφοριών και κρατήσεων εισιτηρίων i-stores:

801 11 15 16 17

(αστική κρέωση)

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ [-25%]

Α' ΠΑΚΕΤΟ (Συνολικό) - 16 συναυλίες

[1/1, 16/1, 23/1, 6/2, 14/2, 27/2, 6/3, 13/3, 28/3, 3/4, 10/4, 8/5, 15/5, 22/5, 29/5, 9/7]

Πλατεία Α'	265 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	205 €
Εξώστης	155 €
Φοιτητική Συνδρομή-Ειδική τιμή	130 €
Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	

Β' ΠΑΚΕΤΟ - 4 συναυλίες

[1/1, 16/1, 3/4, 9/7]

Πλατεία Α'	75 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	60 €
Εξώστης	45 €
Φοιτητική Συνδρομή-Ειδική τιμή	35 €
Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	

Γ' ΠΑΚΕΤΟ - 4 συναυλίες

[23/1, 6/2, 6/3, 22/5]

Πλατεία Α'	55 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	45 €
Εξώστης	30 €
Φοιτητική Συνδρομή-Ειδική τιμή	25 €
Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	

Δ' ΠΑΚΕΤΟ - 4 συναυλίες

[27/2, 28/3, 15/5, 29/5]

Πλατεία Α'	75 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	60 €
Εξώστης	45 €
Φοιτητική Συνδρομή-Ειδική τιμή	35 €
Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	

Ε' ΠΑΚΕΤΟ - 4 συναυλίες

[14/2, 13/3, 10/4, 8/5]

Πλατεία Α'	55 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	45 €
Εξώστης	30 €
Φοιτητική Συνδρομή-Ειδική τιμή	25 €
Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	

ΣΤ' ΠΑΚΕΤΟ (Κλασικό) - 4 συναυλίες

[16/1, 23/1, 6/3, 3/4]

Πλατεία Α'	70 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	55 €
Εξώστης	40 €
Φοιτητική Συνδρομή-Ειδική τιμή	30 €
Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	

Ζ' ΠΑΚΕΤΟ (Μοντέρνο) - 4 συναυλίες

[6/2, 14/2, 29/5, 9/7]

Πλατεία Α'	70 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	55 €
Εξώστης	40 €
Φοιτητική Συνδρομή-Ειδική τιμή	30 €
Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	

Η' ΠΑΚΕΤΟ (Επιλογής)

Δημιουργήστε το δικό σας συνδρομητικό πακέτο με τις μουσικές προτιμήσεις της αρεσκείας σας, σε οποιαδήποτε ζώνη, επιλέγοντας τουλάχιστον 4 συναυλίες, με την έκπτωση του 25% στη τιμή του εσπηρίου, που ισχύει για όλο το συνδρομητικό πακέτο.

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΤΗΣ ΚΟΘ

Καλλιτεχνικός Διευθυντής Μύρων Μικηλίδης

A' Βιολιά

Εξάρχοντες
Σίμος Παπίνος
Αντώνης Σουσαμίγλου
Αναπληρωτής
Ανδρέας Παπανικολάου
Κορυφαίοι Α'
Μίκης Μικηλίδης
Γιώργος Παπαδόπουλος
Θεόδωρος Πασιαλίδης
Tutti
Μαρία Δραγίου
Μαρία Σουέρεφ
Ευάγγελος Παπαδημήτρης
Εύη Δελφινουπούλου
Κρυστόλης Αρκανής
Γιώργος Κωνιδιώδης
Ανδρέας Παπανικολάου
Γκρέτα Παπά
Μαρία Σπανού
Ευτυχία Ταλακούδη
Χριστίνα Λαζαρίδου
Γιώργος Γουραλλάς
Έσρα Λάπτας
Στράτος Κακόμπος

B' Βιολιά

Κορυφαίοι Α'
Ανθούλα Τζιμα
Ντάρια Κάτσιου
Κορυφαίοι Β'
Αλέκτας Τζαφέρης
Tutti
Μίμης Τοπαιδής
Θανάσης Θεοδωρίδης
Δέσποινα Παποστεργίου
Isabelle Both
Ευαγγελία Κουζύφ
Πόπη Μικαράκη
Ελευθέριος Αδαμόπουλος
Μαρία Εκλεκτοί
Γιώργος Κουκουμπιζόγλου
Μικέλ Μικηλίδης
Ίγκαρ Σελουμαζίδης
Άλγα Συμονίδου
Αναστασία Μισιρλή
Νίκος Τσανακός

Βιόλες

Κορυφαίοι Α'
Νεοκλής Νικολαΐδης
Χορά Σερρά
Κορυφαίοι Β'
Αντώνης Παρόνης
Αλεξάνδρα Βόλτσιη
Tutti
Φελίσια Παπίνα
Ειρήνη Παραλίκα
Χρήστος Βλάχος
Κατερίνα Μητροπούλου
Βιολέτα Θεοδωρίδου
Δημήτρης Δελφινουπούλος
Ρόζα Τερζιάν
Δημοσθένης Φωτιάδης
Πάυλος Μεσοξής

Βιολοντσέλο

Κορυφαίοι Α'
Βασίλης Σάτης
Απόστολος Χανδράκης
Ντμίτρι Γκουντιμόβ
Κορυφαίοι Β'
Άλια Μονίλα
Tutti
Ανθούλα Κοντογιαννίδη
Γεώργιος Μανιάλας
Βίκτωρ Δάβουρης
Δημήτρης Πολυζωίδης
Γιάννης Στέφος
Χρήστος Γρίμπος
Μαρία Ανασέγκου
Δημήτρης Αλεξάνδρου
Ιωάννα Καντάσου
Ζόραν Στέπες

Κοντραμπάσο

Κορυφαίοι Α'
Γιώργος Γράλιτσας
Χαράλαμπος Χειμαριάς
Κορυφαίοι Β'
Γιάννης Χατζής
Ηρακλής Σουμειλίδης
Tutti
Ελένη Μπουλασκή
Ειρήνη Παντελίδου
Λεωνίδας Κυρίδης
Μωάβης Σαπουνιζής
Γιώργος Πολυχρονιάδης

Φλόουτα

Κορυφαίοι Α'
Νικόλαος Δημόπουλος
Κορυφαίοι Β'
Γιάννης Ανασέγκος
Μάλαμα Χατζή
Tutti
Νίκος Κουκής

Όργανο

Κορυφαίοι Α'
Δημήτρης Καίπαδης
Δημήτρης Κίτσος
Κορυφαίοι Β'
Γιάννης Τσόγας-Ραζάκος
Κωνσταντίνος Χασιάτης
Tutti
Θωμάς Μητριζάκης

Κλαρινέτο

Κορυφαίοι Α'
Κοσμάς Παπαδόπουλος
Χρήστος Γρασινίδης
Κορυφαίοι Β'
Πάλλο Σιμθ-Δαμανή
Αλέξανδρος Σταυρίδης
Tutti
Βασίλης Καρατζίδης

Φαγκότα

Κορυφαίοι Α'
Βασίλης Ζαρόγκος
Γιώργος Πολίτης
Κορυφαίοι Β'
Κώστας Βαβάλας
Μαρία Πουλκιάδη
Tutti
Μαρίνα Ηλιοπούλου

Κόρνο

Κορυφαίοι Α'
Τραϊανός Ελευθεράδης
Κορυφαίοι Β'
Βασίλης Βραβόλης
Παναγιής Φειζά
Tutti
Δημήτρης Δασταπόπουλος

Έφορος ΚΟΘ

Ελένη Μπουλασκή
Αναπληρωτής Εφόρου
Γιώργος Μανιάλας

Τρομπέτες

Κορυφαίοι Α'
Σπύρος Παπαδόπουλος
Γρηγόρης Νέτσας
Κορυφαίοι Β'
Γιώργος Λασκαρίδης
Tutti
Γιάννης Σισμανίδης
Δημήτρης Κουραζίνος

Τρομπόνα

Κορυφαίοι Α'
Φιλήμων Στεφανίδης
Αθανάσιος Ντάνες
Κορυφαίοι Β'
Φώτης Δράκος
Γιώργος Κάκιαρας
Tutti
Ευάγγελος Μπαλιός

Τούμπα

Κορυφαίοι Β'
Γιώργος Τηγκακιάδης
Πάυλος Γεωργιάδης

Τύμπανο

Κορυφαίοι Α'
Δημήτρης Βίτης
Μαρία-Μαργαρίτα Κουρταρασίδου
Βιτανιμίρ Αφανάσιεβ

Κρουστά

Κορυφαίοι Β'
Κώστας Χανής
Tutti
Ελευθέριος Αγγουριδάκης
Ντέλια Μικηλίδου

Άρπα

Κορυφαίοι Α'
Κατερίνα Γίμα

Πιάνο

Κορυφαίοι Α'
Μαρίλυνα Λακαπούλου

Οι μόνιμοι μουσικοί της ΚΟΘ αναφέρονται με σειρά προτεραιότητας

Βοηθός Αναπληρωτής Εφόρου

Ζόραν Στέπες
Φροντιστές ΚΟΘ
Πέτρος Γιάννης
Γιώργος Νημής

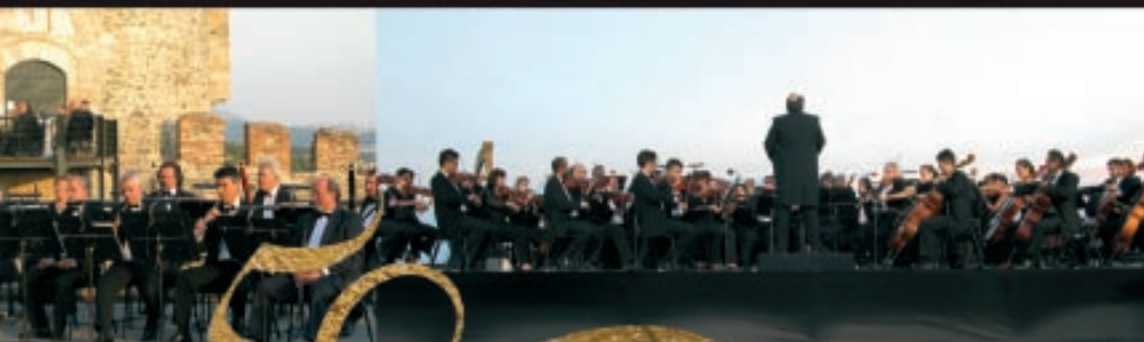
Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΘ

ΚΑΛΩΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	Μύρων Μικαηλίδης e-mail: director@tssso.gr
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	Φίλιππος Χατζησίμου Τηλ. 2310 257920 e-mail: philh@tssso.gr
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΛΩΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ	Μίνα Παπακωνσταντίνου Τηλ. 2310 257940 e-mail: secretary@tssso.gr
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ - ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ	Βαγγέλης Γιοσημακόπουλος Τηλ. 2310 257902 e-mail: vangelis@tssso.gr
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	Μαρία Νιμφή Τηλ. 2310 257900 e-mail: maria@tssso.gr Νίκος Κυριακού Τηλ. 2310 257910 e-mail: info@tssso.gr
ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ	Μανώλης Αδάμος Τηλ. 2310 589159 e-mail: economics@tssso.gr Έφη Τερζή Τηλ. 2310 589157 e-mail: accounting@tssso.gr
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ – ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	Μαριέτα Γαϊτάνη Τηλ. 2310 257929 e-mail: pr-media@tssso.gr Νίκος Κυριακού Τηλ. 2310 257910 e-mail: info@tssso.gr
ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	
Εξωτερική συνεργασία	Πηνελόπη Μπαρμπετάκη Τηλ. 210 7608093 e-mail: pbarbe@otenet.gr
ΜΟΥΣΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ- ΜΟΥΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	Θεοδώρα Καραμανίδου Τηλ. 2310 589156 e-mail: library@tssso.gr
ΤΑΜΒΟ ΠΩΛΗΣΗΣ ΕΣΠΗΡΙΩΝ	Έλενα Παράσκου Τηλ. 2310 236990
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ	Τηλ. 2310 257925 email: smkyoth@gmail.com

Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης
Μονή Λαζαριστών,
Κολοκοτρώνη 21
564 30 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 589156/157/159
Fax. 2310 604854

Αίθουσα Δοκιμών ΚΟΘ
(πρώην κινηματοθέατρο Παλλάς)
Λεωφ. Νίκης 73,
546 22 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 257900/902/910
Fax. 2310 252035

Ιστοσελίδα: www.tssso.gr

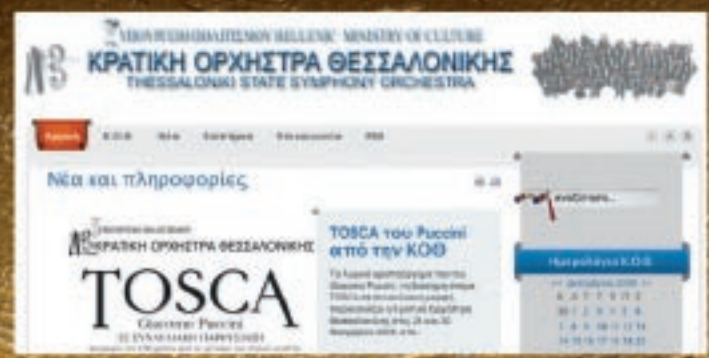
ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΘ

Εορταστικό DVD

για τα 50 Χρόνια της ΚΟΘ
(θα κυκλοφορήσει σύντομα)

Το 2009 η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης εορτάζει τα 50 χρόνια ζωής, παρουσίας και προσφοράς της (1959 – 2009). Στα πλαίσια των επετειακών ενεργειών ανήκει η έκδοση ενός εορταστικού DVD με εξαιρετικά γυρίσματα της ΚΟΘ σε χαρακτηριστικά σημεία της Θεσσαλονίκης (Λιμάνι, Κυβερνείο, Σέικ-Σου, Κάστρα κτλ), εκτελώντας σε δικές της ζωντανές ηχογραφήσεις. (Έργα των Γ. Κωνσταντινίδη, J. Brahms, A. Dvořák, M. Glinka και S. Rachmaninoff).

Παρακολουθήστε στιγμιότυπα του DVD και πληροφωρηθείτε για όλες τις εκδηλώσεις της ΚΟΘ από την ανανεωμένη ιστοσελίδα www.tssso.gr

New issue by the TSSO

In April 2009 the third CD of the Thessaloniki State Symphony Orchestra (and the first that features exclusively orchestral pieces) was released. This CD contains works by **Ildebrando Pizzetti**, an eminent Italian composer of the 20th century. The CD is released in collaboration with **NAXOS** and it includes world premiere recordings. Seventy minutes of romantic music with remarkable impressionistic elements and especial mediterranean colour, music inspired by ancient greek themes. This CD recording constitutes both TSSO's new challenge and its major achievement.

Νέα δισκογραφική παραγωγή της ΚΟΘ

Από το Απρίλιο του 2009 κυκλοφορεί το πρώτο CD της ορχήστρας με αμιγώς ορχηστρικά έργα (και τρίτο στη σειρά CDs της ΚΟΘ) του **Ildebrando Pizzetti**, ενός από τους σημαίνοντες ιταλούς συνθέτες του 20ου αιώνα. Το CD κυκλοφορεί από την εταιρεία **NAXOS**, ενώ περιλαμβάνει και έργα που ηχογραφούνται για πρώτη φορά παγκοσμίως. Εβδομήντα λεπτά ρομαντικής μουσικής με έντονα ιμπρεσιονιστικά στοιχεία και ιδιαίτερο μεσογειακό χρώμα, με έμπνευση από την αρχαία ελληνική θεματολογία, αποτελούν τη νέα πρόκληση για την ΚΟΘ, αλλά και συγχρόνως τη νέα μεγάλη της κατάκτηση.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

www.tsoo.gr

ΚΑΤΑΝΟΜΗ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

100
100

City

93-1
Heart

EPT3

Abroad

100